

A KIRÁLY ERDŐ NAPLÓJA

CENTRUL PENTRU

A RI PROTEJATE

SI DEZVOLTARE

DURABILĂ BIHOR

A MEZIÁDI-BARLANG, EGY TÖBB, MINT SZÁZ ÉVES LÁTOGATÁS TÖRTÉNETE

1903-ban Czárán Gyula kiadja a „Kalausz a Biharfüredi kirándulásokhoz” című útikalauzt. Mivel a Meziádi-barlang egy kiváltságos helyet foglalt el annak az embernek az életében, akit a „bihari természetjárás atyjának” neveztek, részletes leírásával találkozunk a könyv lapjain. „Oly nagy terjedelmű s oly sok elágazása van, hogy hat-hét órát kell benne eltölteni annak, a ki az egészet látni akarja”. És ne felejtjük el, hogy abban az időben a barlangot még csak részben tárták fel.

Ahogy azt Czárán meséli, akkoriban a barlang látogatására Biharfüredről indultak kocsival. Az utazás öt órát vett igénybe, a visszaút viszont, az emelkedő miatt, már másfél órával többet tartott. Ezek ellenére: „A kisvárosi vagy falusi bálba más faluból jövő vendég megérkezik kocsijával, ott mulat reggelig: akkor kocsira ül s megy hazafelé, bóbiskolva az uton, addig is, a mig otthon kipótolhatja az éjjel elmulasztott nyugalmat”.

A Biharfüredről induló út áthaladt Budurásán, Kuraczelen és Meziádon, ahol „csaknem a barlangig járható”.

VOLT EGYSZER ...

Abban az időben, a Meziádi-barlangnál nem volt idegenvezető, mivel „a barlang belseje úgy el van utjelzéssel látva, hogy csak némi vigyázat mellett is eltévedni benne nem lehet”. Másfelől, ahogy ezt Czárán Gyula is megjegyzi, a faluban nincs olyan ember, aki az egész barlangot ismerné.

Álljanak itt Fábian Lajos szavai egy, 1903 augusztusában Meziádra szervezett felfedezőút kellemetlenségeiről: „Kevésszámú, de a természet szépségeiért komolyan lelkesedő társaságunk sem volt mentes apró kellemetlenségektől; így például bebizonyosodott az átbuvó helyeken, hogy hölgyeknek ajánlatos lenne ezen kirándulást férfi ruhában megtenni, a csizmákat és cipőket jól megvasaltatni, s kövér hölgyeknek e helyre leendő kirándulás előtt soványító kurát használni”. Akkoriban a hölgyek női ruhát, a férfiak csizmát és kabatot hordtak, a barlang látogatásához pedig sztearin-fáklyákat és magnézium-szalagokat használtak.

1904 októberében egy merész csapat elhatározta, hogy bált rendez a Meziádi-barlangnál. Megérkezve este a barlanghoz, ahol tüzekkel és fáklyákkal várták őket, a turisták először megvacsoráztak, majd elindultak felkutatni azt a földalatti világot, amelyről Czárán azt mondta, hogy „az ördögök építették, de az angyalok díszítették fel”. Éjfél körül, elérkezve a Jákob Kútjának nevezett részhez, a látogatók úgy döntöttek, hogy az a legjobb hely arra, hogy megpihenjenek. „Itt a tágas csarnokban egy órát pihentünk ... az előre felrendelt pezsgő, milyeneket durrant.

Nem volt hiány felkészítőnkben. Éljen Czárán! Éljen Ruzitskáné, Kolozsvár legelső turista hölgye, aki mindnyájunknál jobban bírja a fáradalmakat.”

F.B.

SÓ, VÁM, ÉLET ...

A szurdok kijáratához és Körösrévhez közeledve, a Sebes-körös bal partján, még ma is látható a régi Sóvám tornya. A szakemberek szerint, a Tündérvár barlang lenyűgöző bójátára előtt örködő tornyot az 1200-as év körül építették. Az épület ma-

gasságát kihasználva – a középkori építmény állítólag két emeletes volt – a környékbeli földesurak katonái szemmel tartották a Sebes-körösön zajló tutajozást. Ugyanitt történt a sónak a vámolása is. Azt mondják, hogy a folyó szabályozása előtt, a tutajokon Erdély középső részéről sót szállítottak egészen Nagyváradig, ahonnan az értékes áru tovább utazott szekereken Budapestre vagy éppen

Bécsig. Érdekes megjegyezni, hogy a románul Sárkány házának nevezett helyet magyarul Tündérvárnak hívják.

Boglárka Weisz magyar történész azt írja a „Vámolás a bihari vármegyében a 13/14. század fordulóján” * című dolgozatban, hogy ugyanabban az időben, nem messze innen, Birtin faluban, a szekerekkel szállított sónak a vámolása zajlott.

A síkságot elérő Sebes-körös vámolási történelmez kötődik a „Sóvámi vásár” hagyománya. A közelmúltban felújított több mint százéves hagyományhoz tartozó, minden év június elején megrendezett népiünnepély az 50. évfordulójához közeledik. A „Sóvámi” ünnepségekre kilátogató turisták és a helyi lakosok nép- és könnyűzenei koncerteken vehetnek részt, hagyományos ételeket kóstolhatnak meg vagy emléktárgyakat vásárolhatnak a vásárban.

A „Nagyvárad és Bihar az Árpád-kor végén – Tanulmányok Biharország történetéről” című kötetből, Nagyvárad, 2017

Meziádi barlang.

Eő portále.

A Meziádi-barlang bejárata egy régi fényképen

KIRÁLY-ERDŐ, AZ ÉDENKERT KAPUJA

Egyesek azt mondhatnák, hogy mániákus lettem. Azt fogom mondani nekik, hogy igen, nagyon meglehet, hogy ez történt. Azt gondolom, viszont, hogy Romániában nincs sok olyan hely, amelynek a neve olyan jól cseng, mint: Király-erdő – az édenkert kapuja. És úgy gondolom, hogy ez nem véletlen. Csak akkor tudod megérteni, hogy mit akarok mondani, ha már legalább egyszer jártál a Király-erdőben. Az lenne a legjobb, ha maradnál, ha gyakrabban jönnél, hogy „elmerülj” az értelmeiben, a mítoszokban, hogy beleolvadj a tájba, hogy érezd az itteni élet zamatát, a helyi gyümölcsök ízét. Ez nem az Alpok, nem olyan, mint a Bucsecs, még azt sem lehet mondani, hogy az egész Erdély vagy Máramaros itt lenne, de, mégis, a Király-erdőben bőségesen meg fogod találni azt, amit a lelked kíván: barlangokat, mesébe illő tájat, történelmet, hagyományokat, kalandot.

„A Király-erdő Naplója” egy kicsit olyan, mint egy útikalauz. Azt tűzte ki célul, hogy felhívja a figyelmet a világ ezen sarkában található kincsekre. És, mint minden újság, gondolatokat szeretne ébreszteni. Olyan érvék vonulnak fel a szemeik előtt, amelyek hosszabb ittmaradásra csábítanak. Czárán Gyula, akit a „bihari turizmus atyjának” is neveznek, életéről szóló csodálatos történeteket ott érdemes felfedezni, ahol azok megtörténtek. A páratlan, Biharra jellemző kürtös hegedű, sehol nem szól hitelesebben, mint a saját hazájában. És, mivel a természet minden egyes sarka egyedülálló, garantálni tudjuk, hogy sehol a világon nem fognak olyan helyeket találni, mint itt. Szkeptikusok? Jöjjenek és győződjenek meg! És, mivel olyan büszkék vagyunk a múltjára, azt szeretnénk, hogy a Király-erdő jövője is méltó legyen hozzá. A Meziádi-barlang, a Farcu kristálybarlang és Románia első, turisztikai barlangokból álló hálózata, csak néhány abból a páratlan értékből, amelyet a környék képvisel.

Azt mondják, hogy egy élet nem elég egy ember megismeréséhez. Ez még inkább igaz, amikor egy világról van szó, a világegyletem egyik olyan szegletéről, amilyen a Király-erdő. Ha kezében tartja ezt az irományt, amely által megpróbáltunk átadni valamit ennek a vidéknek a lelkiületéből, azt jelenti, hogy megfordult ezen a helyen. Ezen kívül, azt is jelenti, hogy ide vissza kell térnie. Elmerülve az olvasásban rá fog jönni, hogy annyi minden van még, ami felfedezésre vár!

Florin Budea

© Ovi D. Pop

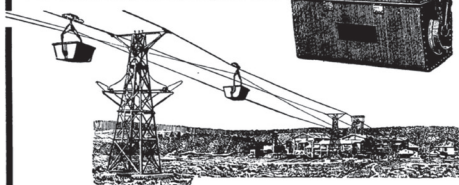
J. POHLIG, részvénytársaság

CÖLN a/RHEIN.

Sodronykötélpályák, függő vasutak elektromos üzemre, szállító berendezések vég nélküli kötéllal, síklók, a dragólo berendezések nagy olvasztók számára, conveyerok stb.

Több mint 1900 berendezés léte-sítve a világ minden részében.

Magyarországi képviselő: Páris Oszkár, Budapest, VII., Damjanich-u. 51.

J. POHLIG, Aktien-Gesellschaft

CÖLN a/RHEIN.

Drahtseilbahnen, Seilförderungen, Elektrohängeseilbahnen. Bremsberge, Gichtaufzüge, Conveyer, Verladetrüben u. Elevatorn mit Selbstgreifer.

TELEFON 82-18.

Vertreter für Ungarn: Oszkár Páris, Budapest, VII., Damjanich-u. 51.